

Уводне напомене

Народна библиотека „Детко Петров” у Димитровграду, као установа у области културе чији је оснивач општина Димитровград, формирана је и своју делатност остварује у складу са Законом о култури, Законом о библиотечко-информационој делатности, пратећим подзаконским актима, утврђеним стандардима за јавне библиотеке, међународним стандардима за рад јавних библиотека, као и Планом и програмом рада Библиотеке.

Као јавна библиотека прикупља, обрађује, штити, чува, представља и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу и изворе; води завичајну збирку, учествује у изради заједничких каталога и база података; израђује каталоге, библиографије и друге информационе изворе; води документацију и статистику о библиотечко-информационој грађи, изворима и корисницима, помаже при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора и друго. Посебне делатности Библиотеке су издавачка делатност и Завичајна музејска збирка. Осим тога, у циљу популарисања високих културних и васпитно-образовних вредности, библиотека континуирано организује програме и посебне програмске облике рада са корисницима свих узрастних група.

Народна библиотека „Детко Петров“ је мултикултурална библиотека и припада групи средње развијених библиотека, а према броју становника општине (за подручје од 10.000 до 20.000 становника), из описа од 2011, сврстава се у другу категорију библиотека. Самим тим на њен рад примењују се стандарди и нормативи за ову категорију библиотека када се одређује потребни књижни фонд којим она треба да располаже, обнова фонда, број потребних библиотечко-информационих стручњака за обављање делатности библиотеке, организација Библиотеке, рад са корисницима.

У протеклој години Библиотека је перманентно радила на остваривању општих интереса у библиотечкој делатности и у култури у ширем смислу. Основна функција и делатност је прикупљање и обрада библиотечке грађе, унапређивање система каталога и класификације, примене међународних стандарда, истраживање, сакупљање, чување и коришћење библиотечке грађе.

У 2021. години запослени у Библиотеци су квалитетно обављали послове како би обезбедили већи углед библиотеке код корисника, у локалној заједници и широј јавности. С друге стране библиотека је пружала и друге услуге у циљу спровођења културно-образовних програма, популарисање књиге и читања, организовање изложби, књижевних приредби и предавања за становништво без обзира на степен образовања, професију и старосно доба, у складу са важећим епидемиолошким мерама.

Библиотека је у протеклој години, у оквиру финансијских могућности, радила на увећању књижног фонда, осавремењивању услова рада и процеса рада.

У складу са поменутиим законима, а полазећи од годишњег Програма рада за 2021. годину, Народна библиотека „Детко Петров“ је организовала своје активности на реализацији свих планираних програма. У реализацији многих програма библиотека је подржана од стране образовних установа у средини, Центра за културу Димитровград, Народне библиотеке Пирот.

I Набавка и обрада библиотечке грађе

Континуирано обogaћивање библиотечког фонда је предуслов за квалитет библиотечко-информативних услуга. Током 2021. Народна библиотека „Детко Петров“ интензивно је радила на побољшању набавке нових наслова, ослушкујући потребе и захтеве корисника и поред проблема у раду условљених пандемијом Ковида 19. На основу статистичких података може се закључити да је набавка библиотечке грађе у Библиотеци „Детко Петров“ била на релативно задовољавајућем нивоу, првенствено захваљујући откупу Министарства културе, али и куповином сопственим средствима и вредним поклонима појединаца.

Набављено је 1383 монографских публикација на српском, бугарском, шпанском, енглеском, руском, француском и македонском језику и још 94 периодичних публикација на српском и на страним језицима.

<i>Начин набавке</i>	Куповина	Поклон	Откуп Министарства културе РС	Локални обавезни примерак	Свега
Књиге на српском	393	322	419	46	1180
Књиге на осталим језицима	8	289			297
СВЕГА	401	611	419	46	1477

Табела 1: Приновљене публикације у 2021. години по начину набавке

Тежећи да одговоримо захтевима корисника, првенствено женске читалачке публике, током извештајне године набавили смо доста наслова тзв. лаког штива, али и оне књиге које су добиле значајна национална књижевна признања, као и најчитаније наслове по анкетама библиотека, дневних новина и портала за културу. Приликом набавке куповином, води се рачуна о захтевима корисника и потребама Библиотеке, па се акценат ставља на књиге које нису у откупу Министарства културе. Фонд књига за децу је значајно обogaћен, а стварањем просторних услова фонд стручне књиге је сређенији и знатно повећан.

Крајем године сређен је и Завичајни фонд, који по новој систематизацији радних места има посебно задужено лице чији је задатак сређивање фонда са завичајним публикацијама, скенирање и дигитализација завичајне грађе и брига о сопственим издањима и фонду видеоматеријала Телевизије Цариброд, који Библиотека баштини после приватизације овог медија.

Током 2021. Библиотека је углавном путем поклона набавила 276 књига на бугарском језику. Поред грађана Димитровграда који редовно поклањају књиге својој Библиотеци, током извештајне године значајне донације у књигама библиотека је добила од његове екселенције, амбасадора Републике Бугарске у Београду Петка Дојкова, директора агенције Међународна сарадња, европски програми и регионална делатност при Министарству културе Р. Бугарске Петра Миладинова и бившег конзула Генералног конзулата у Нишу Христа Христова.

Проблем који се у догледно време може јавити везан је за смештај књига, јер фонд релативно брзо расте, а полица је све мање. Једно од решења је пресељење библиотеке целине Сенише Пауновића у наменски направљеним полицама у холу Библиотеке као и

књига на страним језицима, па се ствара простор да већина књига на бугарском језику буду смештене у Соби Детка Петрова.

Група		српски	остали језици	Свега
0. Општа група		14	4	18
1. Филозофија		8	3	11
2. Религија		23	3	26
3. Друштвене науке		63	23	86
5. Природне науке		1	-	1
6. Примењене науке		47	13	60
7. Уметност		39	5	44
8. Књижевност и филологија	дом.	284	2	286
	стр.	325	128	453
9. Историја и географија		55	24	79
Књиге за децу		247	75	322
Свега књига		1106	280	1386
Периодична издања		77	17	94
СВЕГА		1180	297	1477

Табела 2: Приновљене публикације у 2021. години по групама УДК

Од дневних и недељних периодичних публикација Библиотека је током 2021. примала „Политику“, „Спортски журнал“, „Вечерње новости“, часописе „Глориа“, „Базар“, „Политикин Забавник“, новине на бугарском језику „Ново Братство“, двојезични (српско-бугарски) дечји часопис „Фарче“. Библиотека прима и стручне часописе „Панчевачко читалиште“ и „Бележницу“ и књижевни часопис „Свеске“. Завичајне локалне публикације „Ново Братство“ и „Фарче“ се чувају посебно и кориче.

Током 2021. COBISS преузимање радио је само један радник, који сем рада у COBISS у опису посла има и друга задужења. У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2021. преузето је 1071 запис. И поред плана да се почне са преузимањем записа из COBISS.BG овај посао остављен је за 2022. годину и захтева доедукацију више запослених како би се средиле књиге на бугарском језику, а почело би се и са обрадом старог фонда књига на српском и фонда књига на бугарском језику.

Група		српски	бугарски	свега
0. Општа група		16		16
1. Филозофија		19		19
2. Религија		23		23
3. Друштвене науке		35		35
5. Природне науке		2		2
6. Примењене науке		13		13
7. Уметност		37		37
8. Књижевност и филологија	дом.	306		306
	стр.	288		288
9. Историја и географија		52	14	66
Књиге за децу		261	5	266
СВЕГА		1052	19	1071

Табела 3: Преузети записи из COBISS-а у 2021. години - УДК групе

Начин набавке	Куповина	Поклон	Откуп Министарства културе РС	Локални обавезни примерак	Свега
Књиге на српском	382	235	419	35	1071

Табела 4: Преузети записи из COBISS-а у 2021. години - начин набавке

II Коришћење библиотечког фонда

Пад корисника библиотечких услуга је из године у годину све израженији и поред видљивог побољшања просторних услова и предузетих активности на омасовљењу чланства.¹ Један од разлога за то је свакако доминација извора информација коришћењем интернета, али и уочљива, све мања потреба за књигом и читањем, посебно изражена код основаца и средњошколаца, којих је на жалост све мање.

И поред солидних услова за рад и активности, број корисника, чланова Библиотеке, се смањује, а самим тим мањи је и број позајмљених публикација. У односу на 2016.

¹Чланарина је и у 2021. години остала на нивоу из претходних година, што је више него симболично - 200 динара за ученике и студенте и 300 динара за одрасле.

годину, када је Библиотека имала уписаних 480 чланова, 2017. број је смањен на 434, да би 2018. пао на 409. године 2019. чланови Библиотеке постали су 388 Димитровграђана, да би 2020, из разумљивих разлога проузрокованих пандемијом, тај број пао на 279. Током 2021. у Библиотеци је уписано 305 корисника.

Статистички подаци потврђују и смањење броја позајмљених публикација, и поред чињенице да је набавна политика Библиотеке последњих година много боља него раније. Тако у односу на 2015, када је укупно позајмљено 6396 публикација, у 2016. позајмљено је 5257 публикација, 2017. 4831, 2018. 4436 публикација. Подаци из 2019. показују благи пораст позајмљених публикација који износи 4775, да би у календарској 2020. број позајмљених публикација пао на 2814, а 2021. на свега 2627.

СВЕГА	Остали	Пољопривредници и	Радници у другим делатностима	Радници у непосредној производњи	Студенти	Ученици средње школе	Ученици основне школе	Деца предшколског узраста
305	31	-	26	1	10	30	201	6

Табела 5: Структура читалаца по групама занимања у 2021. године²

Група	На српском	На бугарском	Укупно	
0. Општа група	5	-	5	
1. Филозофија	23	1	24	
2. Религија	12	-	12	
3. Друштвене науке	18	2	20	
5. Природне науке	7	2	9	
6. Примењене науке	8	4	12	
7. Уметност	8	-	8	
8. Књижевност и филологија	домаћа	286	3	289
	страна	843	150	993
9. Историја и географија	24	19	43	
Књиге за децу	727	69	796	
Укупно књига	1961	250	2211	

Периодика	Новине	317	30	347
	Часописи	62	7	69
Укупно периодике		379	37	416
СВЕГА				2627

Табела 6: Позајмљене публикације по групама УДК у 2021. години

Публикације из референсне збирке (речници, енциклопедије, монографије) и ове године су биле тражене и корисницима смо омогућили да их користе у читаоници која је опремљена и компјутером. Реч је првенствено о ученицима основне школе и гимназије, као и студентима који у Библиотеци припремају семинарске и мастер радове и научним радницима и завичајним истраживачима који користе завичајну и архивску грађу коју Библиотека баштини.

Дела предшколског узраста предшколског	Ученици основне школе	Ученици средње школе	Студенти	Радници у непосредној производњи	Радници у другим делатностима	Пољопривредници	Остали	СВЕГА
8	481	88	41	8	143	/	244	1013

Табела 7: Посете по групама занимања у 20210. години

III Културни програми и издавачка делатност

Библиотека „Детко Петров“ је током 2021. године организовала више програма, који су својим квалитетом допринели побољшању културног живота у граду. Важна чињеница је да поред самостално организованих културних активности, Библиотека своје програме реализује и у сарадњи са другим установама и институцијама у граду (Предшколском установом „8. септембар“, Основном школом „Христо Ботев“, Гимназијом „Св. Кирило и Методије“, Центром за културу, Спортско-туристичким центром Цариброд, удружењима грађана), што додатно доприноси квалитету културне сцене средине.

Током 2021. године, сходно епидемијској ситуацији Библиотеку и Завичајну музејску збирку у више наврата су посећивали ученици основне школе и гимназије, присуствујући изложбама и наменским предавањима, завичајни писци, дародавци књига из Србије и Републике Бугарске, културни и научни радници и потенцијални партнери у реализацији пројеката. Посебно истичемо ангажовање његове екселенције, амбасадора Р. Бугарске у Београду Петка Дојкова у смислу подршке иницијативама Библиотеке за сарадњу са установама културе у Бугарској и набавци нових књига на бугарском језику и представника Сталне конференције градова и општина, који су посетили Библиотеку у циљу укључивања културних радника из Димитровграда у пописивању и истраживању нематеријалног културног наслеђа по методологији УНЕСКА. У ово истраживање активно су укључене Весна Николов, руководитељка Завичајне музејске збирке и Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне и издавачке делатности.

У периоду од јануара до децембра 2021. у Библиотеци „Детко Петров“ реализовани су следећи програми:

18. фебруар 2021.- У организацији Библиотеке, а поводом обележавања 148 година од смрти Васиља Левског у великој сали Центра за културу, професорка бугарског језика и књижевности Донка Стојанова Николова, одржала је предавање на тему „Преображење Ђакона Игњатија.“ Након предавања публика је имала прилику да погледа пројекцију филма „Тајна вечера Ђакона Левског.“

5. март 2021.- Поводом Међународног дана жена Народна библиотека „Детко Петров“ и Завичајна музејска збирка организовали су изложбу рукотворина, педесетак одевних предмета, Димитровграђанке Сање Спасенов. Изложбу је отворила Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне и издавачке делатности. Изложбу, која је трајала две недеље, посетило је преко стотину посетилаца.

31. март 2021.- Општинска Смотра рецитатора одржана је у холу Народне библиотеке „Детко Петров“. Због лоше епидемиолошке ситуације, а по препоруци Министарства просвете и организатора Републичке смотре рецитатора, Центра за културу Ваљево, 52. Смотра рецитатора Србије „Песнице народа мог“ одржана је у онлајн формату на свим нивоима такмичења³.

На Општинској смотри рецитатора пријавило се двадесет троје такмичара подељених у три категорије. Са такмичарима је радила Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне и издавачке делатности.

Трочлана комисија у саставу: Љиљана Соколов - наставница бугарског језика, Сергеј Андонов - наставник бугарског језика, Ратко Ставров - наставник српског језика донела је одлуку да се на Округну смотру рецитатора пласирају следећи ученици по категоријама:

Млађи узраст

Ред.бр.	Име и презиме	Песма и аутор
1.	Вељко Стојанов	Авантуриста – Елизабета Георгиев
2.	Вања Стоименов	Зое нам се заљубишка - Елизабета Георгиев
3.	Емили Младенов	Баба у пубертету – Тоде Николетић
4.	Анђела Димитров	Шта је отац – Драган Лукић

Средњи узраст

Ред.бр.	Име и презиме	Песма и аутор
1.	Петра Димитров	Чудни дани једне обичне клинке – Елизабета Георгиев
2.	Матеј Игов	Необичан - Елизабета Георгиев
3.	Кристина Гоцев	Криза – Елизабета Георгиев
4.	Уна Манчев	Србија – Оскар Давичо

Старији узраст

³ Такмичари нису рецитовали „уживо“, већ после завршене Школске смотре, школа је доставила организаторима Општинске смотре попуњене пријаве и снимке такмичара. Жири је заседао „уживо“, а снимци су емитовани у континуитету за сваку категорију појединачно

Ред.бр.	Име и презиме	Песма и аутор
1.	Лидија Делчев	Ако – Радјард Киплинг
2.	Анђела Делчев	Възпоменание от Батак - Иван Вазов
3.	Ана Киров	Чувај се – Елизабета Георгиев
4.	Хелена Стојанов	Бесна Песма – Драгана Константиновић

12. април 2021.- У Народној библиотеци „Детко Петров” отворена је изложба фотографија под називом „Лавина.” Аутори изложбе су професор српског језика и књижевности Ратко Ставров и ученице Гимназији „Св. Кирило и Методије“ Митра Зарков, Елена Славов и Александра Михаилов. Изложба је у виду видео записа, уз аудио запис текста Ставрова, који је читала Драгана Пешаковић, постављена и на Фејсбук профилу Библиотеке. Изложбу је посетило педесетак Димитровграђана и гостију Димитровграда.

23. април 2021.- Због неповољне епидемиолошке ситуације изазване Ковидом 19 Народна библиотека „Детко Петров” је Светски дан књиге и ауторских права обележила тако што је на свом Фејсбук профилу представила своја издања и завичајне писце као што су: Спас Крумов Сотиров, Аца Новков – Пеликан, Цветко Иванов, Љиљана Јотов, Ратко Ставров, Наташа Панић, Драгица Алексов, Елизабета Георгиев и Дијана Јеленков. Елизабета Георгиев, библиотекарка саветница и књижевница и Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне и издавачке делатности издвојиле су најупечатљивије делове из текстова поменутих аутора које су заједно са фотографијом издања постављене на профил Библиотеке. Драгана Пешаковић је направила букмаркере са цитатима из светске књижевности које су поклањани корисницима Библиотеке.

24. април 2021.- На Окружној смотри рецитатора одржаној у Белој Паланци, димитровградски рецитатори постигли су запажен успех. По одлуци жирија у саставу: Александар Михаиловић (глумац Народног позоришта у Нишу), Срђан Живковић (драмски уметник из Прокупља) и Александар Костић (глумац Народног позоришта из Ниша), а на основу прегледаних видео-снимака проглашени су победници за сваку од три узрастне категорије, међу којима су и четири награђена рецитатора из Димитровграда:

Млађи узраст:

2. Вељко Стојанов - *Авантуриста* (Елизабета Георгиев) Димитровград
3. Анђела Димитров – *Шта је отац?* (Драган Лукић) Димитровград

Старији узраст:

2. Анђела Делчев - *Възпоменания от Батак* (Иван Вазов) Димитровград
3. Ана Киров - *Чувај се* (Елизабета Георгиев) Димитровград

22. јун 2021.- У присуству великог броја љубитеља лепе речи у холу Народне библиотеке „Детко Петров” у Димитровграду, одржано је књижевно вече посвећено стваралаштву Наташе Панић из Пирота. Публика је имала прилику да се упозна са књигама „Ајде сл'нце зајди – малко да си позборујемо” у издању димитровградске библиотеке и „Луда жена” у издању Народне библиотеке Пирот. Поред ауторке, о књигама је говорила Елизабета Георгиев, а модераторка овог културног догађаја била је Драгана Пешаковић.

4. септембар 2021.- У организацији Удружења пензионера из Димитровграда и Градске организације пензионера из Пирота, у присуству преко педесет поштовалаца културе, у амфитеатру Библиотеке одржан је књижевно-музички програм у коме су учествовали

књижевници Венкица Минић, Влада Манчић, Наташа Панић и пратећа музичка група. Бројна публика је имала прилику да ужива у предивној вечери поезије и музике гостију из Пирота.

8. септембар 2021.- На летњој позорници Библиотеке представљене су монографије „Бачево“ и „Борово - от кладенеца на забравата“ хроничара Цветка Иванова. Поред аутора о књизи је говорио др Ненад Стефанов са Хумболт универзитета у Берлину, рецензент књига и Елизабета Георгиев, уредница едиције „Роден край“ у којој су монографије изашле. У пратећем делу програма учествовале су Хелена Стојанов и Марија Георгиев, ученице Гимназије „Св. Кирило и Методије“, које су извођењем народних песама употпуниле програм, а све на задовољство бројне публике.

16. септембар 2021.- У холу Библиотеке, у присуству преко четрдесет поштовалаца стваралаштва Зденке Тодоров, одржана је промоција њених књига „Послания на оброчищата“ и „Към Цариброд и за него.“ Модератор програма била је Албена Милев, а делове из књига читао је новинар и глумац Борис Лазаров.

21. септембар – У оквиру обележавања Дана општине, а поводом 100 година од смрти великог бугарског писца Ивана Вазова, у Народној библиотеци „Детко Петров“ отворена је изложба под називом „Патријарх бугарске књижевности“. Ауторка изложбе је дипломирана библиотекарка Албена Милев, која је припремила и тонски запис са најзначајнијим деловима из Вазовљевог стваралаштва, који је пратио презентацију плаката. Изложба је трајала три недеље и за овај период посетили су је стотинак суграђана, углавном ученика виших разреда основне школе и гимназије.

4. до 10. октобар Дечја недеља – Током Дечје недеље која се 2021. одржала под мотом „Дете је дете да га волите и разумете“, Народна библиотека „Детко Петров“ је у сарадњи са Основном школом „Христо Ботев“ и ПУ „8. септембар“ организовала низ активности радионичарског типа. За ученике трећег и четвог разреда основне школе организовано је дружење са књижевницом Виолетом Јовић из Ниша. За ту прилику Елизабета Георгиев, књижевница и библиотекарка саветница и Драгана Пешаковић уредница културно-јавне издавачке делатности, извеле су преформанс коме се придружила и Виолета Јовић, па је тако на креативан и другачији начин представљено њено стваралаштво димитровградским школарцима. Драгана Пешаковић је посетила ђаке прваке у Основној школи „Христо Ботев“ у Димитровграду и селу Жељуши, и кроз занимљив и креативно осмишљен програм, уз рецитовање и причу, приближила деци библиотеку и читање. Сви прваци су од Библиотеке добили на поклон књигу, „Словарица школарица“ аутора Тоде Николетића.

Уследила је посета вртићима „Лептирић“, „Пчелица“ и „Колибри“. Уредница културно-јавне издавачке делатности, маскирана у Мини Маус, популарну јунакињу из цртаних филмова Волта Дизнија, посетила је малишане и кроз пет креативних радионица рецитивала и причала Андерсенову бајку „Ружно паче“, те кроз занимљив квиз разговарала са најмлађима о најпопуларнијим ликовима из бајки. Посета Драгане Пешаковић ПУ „8. септембар“ је прошла веома успешно и малишани су са радошћу прихватили креативну „библиоигру“ будуће библиотекарке.

5. октобар 2021.- Поводом обележавања Дечје недеље, деца која у оквиру играонице „Чувари смеха“ похађају драмску секцију, на летњој сцени Народне библиотеке „Детко Петров“ извели су представу „Ана у свету кишобрана.“ Представа је била хуманитарног карактера, а сва прикупљена средства уплаћена су на рачун димитровградске фондације „Замисли живот“ за лечење једанаестогодишњег Душана Марковића.

4. новембар 2021. - Поводом Вукове недеље Завичајна музејска збирка и Народна библиотека „Детко Петров“ организовале су изложбу рукотворина Елене Дубовски. Присутни су имали прилику да виде разноврсне новогодишње, божићне, ускршње и друге декоративне предмете,

које је Дубовски стварала од различитог материјала, користећи разне технике. Изложбу су отвориле Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне и издавачке делатности и Весна Николов, руководитељка Завичајне музејске збирке. Изложбу, која је трајала месец дана, посетило је више десетина грађана Димитровграда, углавном деце.

10. децембар 2021.- На позив Народне библиотеке Србије и Задужбине Иве Андрића у Београду за укључивање библиотека Србије у обележавању шездесет година од доделе Нобелове награде Иви Андрићу, прикључила се и Народна библиотека „Детко Петров“. Првенствено за ученике Гимназије „Св. Кирило и Методије“, али и за друге кориснике библиотечких услуга, Елизабета Георгиев, библиотекарка саветница и књижевница и Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне и издавачке делатности припремиле су изложбу и брошуру под називом „Андрић, Нобел и Андрић“ и предавање о нашем најпознатијем писцу. Изложба је отворена на дан доделе Нобелове награде 10. децембра када су одржана и прва предавања, а до краја године изложбу је у више наврата посетило преко седамдесет ученика Гимназије и бројни грађани.

20. децембар 2021.- Представљено је ново издање Библиотеке, роман „Орах“ ауторке Љиљане Јотов. Дело које је по изласку изазвало велику пажњу, привукло је бројне поштоваоце лепе речи који су имали прилику да се упознају са истинитом породичном причом утканом у фабулу романа. На промоцији је поред ауторке о књизи говорила и књижевница Елизабета Георгиев, а Драгана Пешаковић, уредница културно-јавне издавачке делатности је читала најупечатљивије делове текста.

IV Завичајна музејска збирка

Током 2021. године Завичајна музејска збирка имала је следеће активности:

A. Стандардне музеолошке активности, сређивање документације и набавка нових музеолошких предмета

Током године је настављено са израдом *Летописне књиге Завичајне музејске збирке* у електронској форми што је од значаја за будуће истраживаче и документалисте о раду ове делатности.

Настављено је са уносом података о музејским предметима по збиркама (археолошка, етнографска и ликовна) преко апликације *Eternitas у Музејски информациони систем Србије* . На тај начин ће информације о предметима из наше збирке бити доступне свим другим музејима у Србији и бити у бази података у Народном музеју као централној музејској институцији у Србији.

Током године фонд Завичајне музејске збирке је обogaђен за седам нових предмета, од чега 3 предмета (који су описани, нацртани, фотографисани а део је смештен и у сталној музејској поставци) фотографија (девојке из Соколског друштва у Цариброду) и докумената (школско сведочанство из 1907. године) значајних за локалну историју.

С пролећа су експонати ЗМЗ, који су били изложени у атриуму Гимназије пребачени, захваљујући ЈП „Комуналац“ у двориште Библиотеке и изложени су на улазу у зграду.

	Све-га	При-род-њачке	Исто-риј-ске	Култ исто-ријске	Археолошке	Нумиз-мат.	Етно-граф-ске	Умет-ничке	Прим. умет-ности	Науч. и техни-чке	Оста-ле	Неинв. пред.
а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Укупно	2645	21	77		286	235	475	13		9	775	754 док/ фото.
изложени	800	21	56		206	12	410			9	86	-
Неизл.	1845		21		80	223	65	13			689	754

Поводом *Дана жена* организована је изложба рукотворина наше суграђанка Сање Спасенов на којој је било изложено преко 50 радова међу којима су капе, шалови, џемпери и друга дечја одећа и друге рукотворине израђене од вуне. Изложба је привукла велики број посетилаца на самом отварању око 30-так.

Поводом *Вукове недеље* постављена је изложба новогодишњих божићних, ускршњих и других рукотворина Елене Дубовски, а на отварању је било 50-так посетиоца.

Димитровград је званично био међу 50 градова у Србији, који обележавају велику Европску манифестацију *Ноћ музеја* али и ове године, због пандемије вируса Ковид-19, ова манифестација је одложена, тако да ове године Завичајна музејска збирка није реализовала већ припремљену изложбу цртежа Димитра Илијева тим поводом, тако да ће та изложба бити реализована 2022. године у оквиру исте манифестације.

Б. Презентација културног блага

У презентацији културног наслеђа овог краја ЗМЗ се укључила и у савремене токове презентовања преко интернета, па је и даље све своје активности презентовала преко фејсбук странице.

Почела је са радом Археолошко-етнографска секција са ученицима Гимназије. Ова секција постоји већ 25 година и путем различитих презентација о нашим културним добрима, упознаје младе генерације са нашим наслеђем и традицијом.

Припремљена је публикација (брошура) под називом „25 година Археолошко-етнографске секције у Димитровграду“, која ће бити штампана у 2022. години.

Наше културно наслеђе презентовано је и учешћем у емисији РТС-а *Шареница*, где је ширем аудиторијуму представљена наша Завичајна музејска збирка.

С обзиром да је наредне године 60 година од почетка прикупљања предмета у Завичајној музејској збирци, припремљена је пригодна презентација.

Г. Посете

Стална музејска поставка је током 2021. године, имала више појединачних посета, међу којима је посета Петка Дојчева, амбасадора Р. Бугарске у Београду и Петра Миладинова, начелника одељења за Међународне односе при Министарству културе Р. Бугарске, многих гостију из земље и иностранства пореклом из овог краја. Организоване су и групне посете, као што су посете полазника предшколске установе „8. Септембар“ и ученика Основне школе а поводом *Вукове недеље*, учесника Ликовне колоније „Погановски манастир 2021.“, учесници пројекта о Нематеријалном културном наслеђу“, гости из Димитровграда (Р. Бугарска). Било је укупно 345 посетиоца.

Д. Музејска библиотека

Током 2021. године набављено је 16 нових публикација из области музејске делатности, а настављено је и са израдом библиографије часописа из области археологије, у електронској форми, чиме се омогућава лакше коришћење ове грађе.

IV Инвестиције

Током целе године радило се на одржавању и унапређењу квалитета рада кроз редовно одржавање и сервисирање опреме и имовине библиотеке. Тако су старе завесе замењене тракастим завесам на прозорима у два депоа и одељењу стручне књиге, са јужном експозицијом, ка ул. Сутјеска. Уређено је одељење Завичајног фонда, израђен је ормар за потребе смештаја наших издања и израђен радни сто. У дејем одељењу су дорађене полице за смештај књига, купљен је ормарић за материјал, који се користи у раду са децом. Кухињица у Библиотеци, добила је два висећа ормара. Купљен је лиценцирани софтвер и офис пакет за један рачунар на стручном одељењу, као и два екстерна хард диска, за потребе одлагања дигитализоване видео грађе из фонда РТ Цариброд. Такође је за исту потребу купљен екстерни читач за такву врсту хард дискова.

У холу је купљен ормарић, на коме ће се налазити писаћа машина историчара Крстја Манчева, која је део његовог легата.

У амфитеатру замењени су рефлектори и камере, које због струјног удара нису радиле, а такође је замењено и екстерно осветљење зграде, па Библиотека опет сија пуни сјајем.

V Кадрови, организација и едукација запослених

На основу решења СО Димитровград на седници одржаној 19.02.2021. смењен је вршилац дужности директора Библиотеке Трендафил Петров, а за вршитељку дужности постављена је Албена Милев. По постављању Милеве на ново радно место, створио се услов за запослење једне особе, тако да је од 23. фебруара 2021. на месту уреднице културно-јавне и издавачке делатности, на одређено време, почела да ради Драгана Пешаковић, мастер професор предметне наставе. По одлуци СО Димитровград од 20.12.2021. Албена Милев је именована за директорицу Народне библиотеке „Детко Петров“ на мандат од четири године.

И поред изражених проблема због епидемије Ковида 19 (болести запослених, отказивања стручних скупова, Сајма књига и др) едукација и активности запослених у погледу праћења стручних дешавања у земљи и Републици Бугарској биле су на завидном нивоу.

На позив Бугарске академије наука и Института за књижевност (секција за нову и савремену бугарску књижевност), дипломирани библиотекар саветник Елизабета Георгиев је учествовала на Националној научној конференцији са међународним учешћем на тему *Класика и савременост у бугарској књижевности за децу* („Класика и савременост в българската литература за деца“) која је одржана 20. маја 2021. преко Zoom платформе. Георгиева је припремила презентацију и излагање под називом „Колико се познајемо? – о преводу, савремености и тенденцијама у бугарско-српским књижевним односима“ („Колко се познаваме?- за превода, савремеността и тенденциите в българско-сръбските литературни отношения“).

У организацији Библиотеке „Вук Караџић“ у Пријеполу 2. јула 2021. одржан је VII Округли сто завичајних одељења на тему *Библиотека као издавач/суиздавач, аутор/коаутор публикација завичајних аутора и завичајних тема*. Презентацију под називом „Издавачка делатност једне мултикултуралне библиотеке: искуства Народне библиотеке 'Детко Петров' у Димитровграду“ приредиле су Елизабета Георгиев, Албена Милев и Драгана Пешаковић.

Дипломирани библиотекар саветник Елизабета Георгиев је по позиву присуствовала стручном скупу *Креирање иновативних услуга за промовисање културног наслеђа у библиотекама - презентација резултата међународног Еразмус+ пројекта* који је 28. јула 2021. одржан у Београду у организацији Библиотеке града Београда.

У организацији Регионалне народне библиотеке „П. Р. Славејков“ – Велико Трново 18. новембра одржана је Двдесета национална научна конференција са међународним учешћем *Библиотеке – читање – комуникације*, посвећена информационим услугама за лица са посебним потребама. Заједнички рад под називом „Особе са инвалидитетом и особе са посебним потребама у јавним библиотекама Србије трендови, услуге, програми“ („Хора с увреждания и лица със специални потребности в сръбските публични библиотеки тенденции, услуги, програми“) представиле су Елизабета Георгиев и Надица Костић из Народна библиотека Пирот (конференција је одржана преко Zoom платформе).

Као члан редакције часописа „Библиотека“ Народне библиотеке „Св Кирило и Методије“ из Софије, Георгиева је током 2021. припремила више прилога (стручних ауторских текстова и превода стручних текстова колега из других библиотека) који су издати у пет бројева часописа изашлим током године. Штампана су два ауторска стручна рада Георгиеве под насловом - „‘Фарче’ българското–сръбско списание за деца и юноши“ и „Партньорството като пътепоказател към новите библиотечни услуги: опит на Народната библиотека „Детко Петров“ в Цариброд“.

Георгиева је као члан редакције часописа у сврху повезивања српских и бугарских библиотекара превела следеће радове: „Ученето и забавлението в библиотеката: дейности на библиотеката в зрението с цел насърчаване на четенето и развитие на дигиталната грамотност“ текст Владимира Арсенића, Маје Качарић и Драгане Сабовљев из Градске народне библиотеке „Жарко Зрењанин“ из Зрењанина, „Виртуалните културни програми на белградската градска библиотека по време на короната“ Виолете Ђорђевић и Владиславе Ивковић Марковић из Библиотеке града Београда, „Тайната, скрита в една секунда: за работилницата за анимационни филми в детския отдел на Народната библиотека „Стеван Сремац“ в Ниш“ Саше Луковић Васиљевић из Народне библиотеке „Стеван Сремац“ из Ниша.

Милева је превела интервју за стручни часопис „Свеске“ и на тај начин помогла промовисање савремене бугарске прозе у Србији.

Током 2021. година библиотекар Народне библиотеке „Детко Петров“ редовно су пратили активности БДС-а, посебно изузетно корисне вебинаре које је Друштво организовало за библиотечку јавност. Тако је 25. марта 2021. Секција за дигиталну трансформацију библиотека БДС одржала вебинар о обради скениране грађе у програму ScanTailor који је водио Милан Јовановић из Народне библиотеке Пирот. (вебинар су пратиле библиотекарке Тина Манчев, Албена Милев и Елизабета Георгиев).

У организацији Секција за каталогизацију 25. јуна 2021. године одржан је вебинар на тему „Креирање и редакција нормативних датотека у COBISS.SR“ који су водили Небојша Ковачевић и Драгиња Витковић из Народне библиотеке Србије (вебинар су пратиле библиотекарке Тина Манчев и Елизабета Георгиев).

„Стратешки менаџмент у јавним библиотекама“ је била тема вебинара одржаног 29. септембра 2021. чији је аутор и водитељ била Бојана Грујић, руководилац Одељења за унапређење, развој и надзор библиотечке делатности Градске библиотеке у Новом Саду. (вебинар су пратиле Тина Манчев и Албена Милев).

Милица Кирћански, помоћник директора за библиотечке послове Градске библиотеке у Новом Саду била је аутор и водитељ вебинара „Усклађивање организације и систематизације рада у јавним библиотекама“ одржаног 22. октобра 2021. (вебинар су пратиле Тина Манчев и Албена Милев).

Вебинар о е-књигама и електронској позајмици „Са књигама на е: е-књига и електронска позајмица у библиотекама“ са водитељем др Богдан Трифуновић из Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ Чачак одржан је 9. новембра 2021. (вебинар су пратиле Тина Манчев и Елизабета Георгиев).

У организацији подружнице БДС-а Пиротског округа, 9. децембра 2021. библиотекари библиотека из Пирота и Димитровграда посетили су Градску библиотеку „Владислав Петковић Дис“ у Чачку. Ова едукативна екскурзија искоришћена је да се библиотечки радници упознају са радом једне од највећих и најмодернијих библиотека у земљи.

Библиотекари димитровградске библиотеке путем Zoom платформе и преноса уживо пратили су и дводневну конференцију Библиотекарског друштва Србије која је одржана од 14. до 16. децембра 2021. године у Крагујевцу на тему „После 2020: Нове прилике и перспективе“.

Елизабета Георгиев је активно учествовала на друштвеним мрежама у промоцији читања код деце, снимањем прилога на позив Народне библиотеке Пожега у међународном пројекту *Reading connects us* поводом Светског дана читања наглас 3. марта, Народне библиотеке „Радоје Домановић“ из Лесковца, ангажовањем у жирију за награду „Раде Обреновић“ Змајевих дечјих игара за најбољи роман за децу, ангажовањем у жирију електронског дечјег часописа „Табла“ из Ниша.

На предлог Библиотеке, а одлуком СО Димитровград, дипломирана библиотекарка саветница, књижевница и преводитељка Елизабета Георгиев је добитник плакете за очување и развој књижевности на бугарском језику на територији општине Димитровград, коју Општина додељује поводом Дана народних просветитеља (Ден на народните будители).

Руководитељка Завичајне музејске збирке Весна Николов и библиотекарка саветница Елизабета Георгиев 26. новембра учествовале су у емисији „Шареница“ националне РТС, којом приликом су представиле рад Збирке и издавачку делатност Библиотеке.

У реализацији свих празника и значајнијих датума и Општине Димитровград учествују кадрови Народне библиотеке „Детко Петров“.

Година 2021. је била релативно успешна за **издавачку делатност** Библиотеке. Званично је изашла једна књига „Градини“ Цветка Иванова, али током године се радило на припреми још два наслова, романа „Легат“ Алена Ранђелова и књиге есеја и публицистике Донке Николове, под називом „Моите срећи с духа на Цариброд“.

Првенац Ранђелова је припремљен за штампу (Драгана Пешаковић је урадила лектуру и коректуру, урађени су прелом и корица) и очекује се издавање књиге током 2022. Монографија Донке Николове је у припреми (обезбеђена су средства за штампу) и биће штампана до маја 2022.

Презентација активности Библиотеке - Facebook профил, интернет страница, медији

Друштвена мрежа Фејсбук се показала изузетно корисном у промоцији рада Библиотеке, па су све активности и програми које је установа реализовала током 2021. године били представљени на њеном Фејсбук профилу. Објаве на Фејсбуку и информације на новој интернет страници која је од марта месеца 2021. почела са радом, интензивирани су доласком Драгане Пешаковић чије је задужење, између осталог, и администраторска улога на друштвеној мрежи и сајту www.bibliotekadimitrovgrad.rs и улога PR библиотеке. У периоду од марта до краја године на Фејсбуку су постављене 182 објаве, а на страници Библиотеке 18 обавештења.

Све активности Библиотеке локални медији Телевизија Цариброд, Интернет портал „Фар“ и новина „Ново Братство“ редовно прате кроз вести, прилоге, репортаже, текстове и наменске емисије.

VII Сарадња са другим институцијама

Библиотека традиционално има добру сарадњу са свим институцијама у граду. По природи посла (организација програма из области културе) најинтензивнија је сарадња са Центром за културу. Ту је и сарадња са образовним установама у граду (Предшколском установом „8. септембар“, Основном школом „Христо Ботев“, Гимназијом „Св. Тирило и Методије“).

Сем добрих партнерских односа са институцијама на локалу, Библиотека има традиционално добру сарадњу са матичном библиотеком Пирот, музејом „Понишавља“ из Пирота као и другим библиотекама и музејима у земљи и Републици Бугарској.

Што се медија тиче треба истаћи да Библиотека има одличну сарадњу са Интернет порталом *Фар* и *ТВ Цариброд*, које редовно прате све наше активности и бројним прилозима популарише библиотечку и музејску делатност. „Ново Братство“ такође редовно извештава о свим дешавањима у Библиотеци.

Посебну захвалност исказујемо ЈП „Комуналац“ Димитровград који рад Библиотеке помажу у сваком смислу, помоћ око превоза и реализације службених путовања, услуге домара и механизације. Овим показују да су свесни улоге Библиотеке у нашој друштвеној заједници, али и да као ЈП раде на унапређењу културе у општини.

Библиотека сарађује и са невладиним организацијама из целе Србије, који кроз реализацију својих пројеката промовишу рад Библиотеке.

Интензивну сарадњу имамо са фондацијом „Замисли живот“ и удружењем „Едукациони центар Цариброд“.

Финансијски извештај

Народне библиотеке "ДЕТКО ПЕТРОВ" - Димитровград
за 2021. годину

позиција	конто	Опис конта	план	извршење
1	4111	Плате и додаци запослених	7.800.000,00	6.883.070,80
4	4121	Доприноси ПИО	887.000,00	791.553,15
5	4122	Доприноси за здравство	396.000,00	354.478,15
6	4131	Поклони за децу запослених	8.000,00	6.000,00
7	4141	Боловање преко 30 дана	20.000,00	0,00
9	4151	Накнада трошкова превоза	245.000,00	235.076,92
10	4161	Јубиларне награде	195.000,00	185.334,67
11	4211	Трошкови платног промета	25.000,00	21.735,34
12	4212	Услуге за електричну енергију	720.000,00	652.035,10
13	4213	Услуге водовод и канализација	90.000,00	80.510,04
14	4114	Фиксни телефон и интернет	130.000,00	119.461,63
18	4215	Трошкови осигурања	80.000,00	76.889,21
21	4221	Трошкови службених путовања	35.000,00	27.602,80
23	4231	Остале административне услуге	150.000,00	139.000,00
24	4233	Услуге образовања и усавршавања запослених	80.000,00	72.036,30
26	4234	Услуге информисања јавности	140.000,00	121.960,99
27	4235	Стручне услуге	977.000,00	971.129,82
29	4237	Репрезентација	40.000,00	33.060,00
30	4242	Услуге културе	134.000,00	93.555,20
31	4251	Текуће поправке и одржавање зграде	54.000,00	53.999,76
32	4252	Текуће поправке и одржавање опреме	75.000,00	63.039,00
33	4261	Канцеларијски материјал	42.000,00	41.925,00
34	4268	Хемијска средства за чишћење	36.000,00	35.365,00
35	4269	Материјал за посебне намене	120.000,00	115.040,00
37	4819	Дотације осталим непрофитним институцијама	370.000,00	366.900,00
39	5122	Административна опрема	260.000,00	249.176,00
41	5151	Нематеријална имовина	237.200,00	236.228,14
42	4243	Остале медицинске услуге	10.500,00	10.500,00
43	4144	Помоћ у медицинском лечењу	72.000,00	70.696,00
44	4143	Отпремнине и помоћи	72.000,00	70.696,00
			13.500.700,00	12.178.055,02

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

У табели није наведена колона прихода, јер Народна библиотека „Детко Петров“ нема наплату својих услуга, осим чланарине за позајмљивање књига.

Укупан износ уплате на име чланарине за 2021. годину је 15.900,00 рсд.

Планирана средства за 2021. годину по наведеним позицијама реализована су по приоритетним позицијама до краја календарске године.